

Posudek vedoucí na bakalářskou práci Adély Limburské

Charles Fillmore – od pádové gramatiky k sémantice rámců

Adéla Limburská svou bakalářskou práci orientovala teoreticky a zaměřila se na vývoj přístupu k jazyku a jeho popisu v pracích amerického lingvisty Charlese J. Fillmora (1929–2014). Ukazuje přitom Fillmorův posun od popisu základových větných struktur a sémantických rolí (pádové gramatiky) v rámci generativní gramatiky v 60. letech 20. století po postupné formování uceleného alternativního pohledu na sémantiku přirozeného jazyka, jež Fillmore označoval jako sémantika rámců (*frame semantics*). Ze zárodků této teorie se na jedné straně vyvinula konstrukční gramatika coby svébytný model popisu gramatické struktury jazyka a na straně druhé se stala východiskem lexikografické databáze FrameNet coby aplikace ověřující a zpřesňující Fillmorův teoretický přístup na anotaci velkého množství slovníkových jednotek a popisu jejich vzájemných vztahů. Předložená práce je prvním uceleným příspěvkem v češtině, který vývoj Fillmorova myšlení představuje soustavně včetně pozdějších fází jeho modelu.

Předložená práce je podle mého soudu cenná a povedená ve třech ohledech:

- práce názorně a přesvědčivě dokládá postupné Fillmorovo uvědomování si nutnosti v popisu významu lexikální jednotky zohlednit nejen jazykové, ale i encyklopedické rysy, které společně zakládají skutečnou *znalost* daného pojmu rodilým mluvčím
- práce je dobře organizována a má vysokou úroveň výkladu, jenž je srozumitelný a klíčová tvrzení jsou v něm vždy vhodně podložena citáty z primárních textů či příklady jak z angličtiny, tak češtiny
- za velmi zdařilé považuji zařazení kapitoly 7 (Případové studie), kde autorka přehledně ukazuje Fillmorovu analýzu týchž jazykových jevů v různých obdobích jeho odborného vývoje

Jako podněty k rozšíření práce se jeví potenciální požadavky a) na širší zakotvení Fillmorova myšlení (a jeho vývoje) v kontextu dějin lingvistiky ve druhé polovině 20. století, zejména ve vztahu ke generativní gramatice, první fázi kognitivní lingvistiky v 80. letech nebo k jiným rozsáhlým anotovaným lexikálním databázím (WordNet), což autorka částečně a stručně naplňuje v závěru práce, a b) na detailnější popis ohlasů Fillmorových prací v českém prostředí (zejména v českých překladech jeho generativních studií nebo ve valenčních teoriích Panevové a Daneše). Nároky, které by plnohodnotné zpracování bodů a) a b) na autora kladlo, by však již překračovaly úroveň bakalářských závěrečných prací, a proto ani nebyly akcentovány v původním zadání práce, jež autorka svým textem beze zbytku naplnila.

Předložená práce je rozsahem úsporná, což nijak nepoznamenává obsahovou kvalitu. Po formální stránce je zpracována pečlivě a bez chyb. Z výše uvedeného plyne mé souhrnné hodnocení: práce Adély Limburské splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, a je proto vhodným podkladem pro obhajobu. Navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

V Praze dne 28. 5. 2014

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.